

Замърсяване на въздуха в София, България

Информационен лист за града

Проблемът

Степента на замърсяване на въздуха в София остава една от най-високите в европейските градове. 97,2% от българите са изложени на наднормени средногодишни нива на прахови частици PM10 (частици с големина 10 микрона или по-малки). Измерванията показват, че гражданите на цялата страна дишат въздух, който СЗО определя като вреден за здравето.

Според Световната здравна организация (СЗО) България има [третата най-висока смъртност](#) (на 100 000 души) от замърсяването на въздуха в света след Северна Корея и Босна и Херцеговина.

В допълнение, СЗО оценява, че замърсяването на въздуха изяжда еквивалента на [29,5% от БВП на страната](#) чрез намалена производителност и разходи за лечение на причинените заболявания. Но в допълнение към огромните и ненужни разходи, България е в почти постоянно нарушение на законите на ЕС за качеството на въздуха, насочени към опазване на здравето на хората.

До такава степен, че Европейската комисия даде България на съд. През 2017 г. Съдът на ЕС [нареди на България да предприеме действия](#) за подобряване на въздуха. В решението на Съда се посочва, че България не само не е успяла да изпълни задължителните стандарти за качество на въздуха в ЕС, но също така не е направила нищо за подобряването му. Сега България е изправена пред тежки финансови санкции, ако не успее да подобри качеството на въздуха в страната.

Въглищните инсталации са отговорни за почти целия серен двуокис в страната и повечето емисии на азотни окиси. Те допринасят за образуването на смог и киселинни дъждове.

Основните източници на замърсяване с малки частици (PM2.5) в България са изгарянето на изкопаеми горива или биомаса, както и транспортът. Производството на електроенергия чрез изгаряне на въглища в топлоелектрическите централи и други промишлени процеси също допринасят за замърсяването с PM.

Малките частици във въздуха се наричат „Прахови частици“ или PM. Тези PM се образуват, когато горим неща като дърва или въглища в печки, пещи или електроцентрали, или когато зареждаме и шофираме нашите коли. Когато вдишаме малките частици, те причиняват увреждане на нашите бели дробове и на сърцето. Те могат да причинят мозъчен инсулт и да доведат до преждевременна смърт. Тези частици също оказват негативно влияние върху имунната система на тялото ни, което намалява способността ни да се справяме с други заболявания.

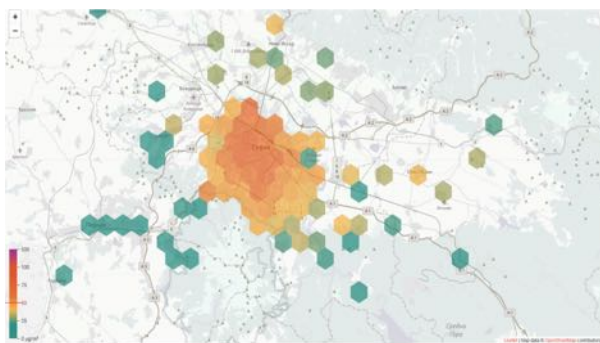
България също не е в крак с целите на ЕС за намаляване на емисиите на парникови газове. Много от източниците на замърсяване на въздуха като изгаряне на битови въглища и производство на електроенергия на база изкопаеми горива, също допринасят за изменението на климата. Климатичните промени, от своя страна, могат да влошат качеството на въздуха, когато по-високите температури допринасят за образуването на смог. Но през 2017 г. България се нарежда на трето място в ЕС с ръст на емисиите на въглероден диоксид.

Мониторинг на качеството на въздуха

Страната оперира 40 станции за наблюдение на PM10 в официалната си мрежа за мониторинг на качеството на въздуха.

Въпреки това, тъй като властите не успяват да подобрят качеството на въздуха от години, гражданите са се ангажирали сами да го наблюдават. Сега те извършват собствен мониторинг на PM10 и PM2.5 с над 300 станции за наблюдение в София и в цялата страна. Мрежата се разраства всеки ден.

Изображение: Измервания на станциите за мониторинг в София на 29 март 2018 г.

През първите 180 дни, след като гражданите започнаха да наблюдават въздуха (през октомври 2017 г.), те регистрираха 70 дни в надвишаването на законовите гранични стойности на PM10 в София. В някои дни максималното замърсяване е достигнало 330 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, което е 6 пъти повече от позволения от закона дневен лимит от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Погледнато на национално равнище, концентрациите на PM10 са от години много по-високи от границите, определени от ЕС, и още повече от по-строгите, препоръчани от Световната здравна организация (СЗО). Официалните данни от 2015 г. показват, че средното годишно [замърсяване на въздуха](#) за PM10 е 68,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, докато граничната стойност на ЕС е 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Годишните нива за PM2.5 са били под максимално допустимите от закона годишни нива (25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Важно е да се отбележи, че Европейският съюз определя границата от 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ като максимална годишна средна стойност за PM2.5, докато Световната здравна организация (СЗО) препоръчва PM2.5 да не надвишава 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ като средногодишна стойност. Освен това СЗО подчертава, че няма безопасно ниво на замърсяване с прахови частици, когато става въпрос за въздействия върху здравето, и излезе с ясни препоръки, които трябва да бъдат взети предвид при изготвянето на националните закони.

Решението(ята)

- Спазване на правно обвързващите стандарти на ЕС за качеството на въздуха.
- Създаване на стандарти за качество на въздуха (гранични стойности) за PM10 и PM2.5 в съответствие с препоръките на Световната здравна организация.
- Здравните специалисти трябва да са ангажирани с качеството на въздуха, включително и относно промените в политиката, да информират обществеността за рисковете за здравето, дължащи се на замърсяването на въздуха, и да предупреждават своите пациенти, когато замърсяването на въздуха надвишава насоките на ЕС или СЗО.
- Преминаване от енергията получавана от въглища към възобновяеми енергийни източници и насърчаване на икономията на енергия. Приоритизиране на проектите за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници.
- Насърчаване на системите за възобновяема енергия за отопление на домакинствата и намаляване на използването на изкопаеми горива.
- Поставяне на строги стандарти за емисиите от превозните средства в градските зони и прилагане на принципа „замърсяващия плащ“ със санкции за тези, които не се придържат към правилата.
- Превръщане на активното придвижване, включително ходене и колоездене, и устойчив обществен транспорт, в гръбнака на политиките за градския транспорт.

• действие

Каним здравни специалисти и местни организации на пациентите да се свържат с нас и да посочат как биха могли да се включат активно в дебата за чиста въздух.

www.unmaskmycity.org/sofia

СВАЛИ МАСКАТА НА МОЯ ГРАД

Здравословен въздух. Здравословен климат.

www.unmaskmycity.org

#UnmaskMyCity

Свали маската на моя град е глобална инициатива на лекари, медицински сестри и специалисти по обществено здраве, посветена на подобряване качеството на въздуха и намаляване на емисиите вредни газове в нашите градове.

Това ще спаси милиони човешки живота, ще подобри здравните резултати на милиарди хора и ще има голям принос за намаляването на парниковите газове - условие необходимо, за да предотвратим световните климатични промени.

Global Unmask My City Partners

Photo Credit: Milena Kotzeva

